

SAYIŞTAYIN 160'INCI KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ

160TH ANNIVERSARY OF THE TURKISH COURT OF ACCOUNTS

Kamile EDE¹

Sayıştay Başkanlığının 160. kuruluş yıl dönümü 30 ve 31 Mayıs ile 01 Haziran 2022 tarihlerinde çeşitli etkinliklerle kutlandı. Bin yılı aşkın devlet geleneğimizde denetim işlevi ve denetim kurumları önemli bir yere sahip olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde farklı kurumsal yapılar tarafından gerçekleştirilen denetim işlevi, bugünkü kurumsal yapının kökenini de oluşturan Divan-ı Muhasebatın 29 Mayıs 1862 tarihinde kurulması ile farklı bir evreye geçmiştir. Mali istikrar ve disiplinin sağlanması, gelirlerin ve giderlerin denetim altına alınması ve güçlü bir kamu maliyesinin tesis edilmesi amacıyla Sultan Abdülaziz Han'ın "İrade-i Seniyye"si ile kurulan ve Sayıştayın bugünkü kurumsal alt yapısını oluşturan Divan-ı Muhasebat, 1876 tarihli Kanun-ı Esasi ile anayasal bir kuruluş haline gelmiştir. Cumhuriyet döneminde de devlet yapısı içerisindeki en köklü kurumlardan bir olarak varlığını sürdüren ve 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarında yer alan Sayıştay, gerçekleştirdiği reformlarla sürekli gelişerek günümüze gelmiştir.

YIL DÖNÜMÜ KUTLAMA ETKİNLİKLERİ PROGRAMI

Sayıştay Başkanlığının 160'inci kuruluş yıl dönümü, yerli ve yabancı birçok katılımcının katılımı ve çeşitli etkinliklerle kutlandı. Kuruluş yıl dönümü etkinlikleri, Sayıştay Başkanı Sayın Metin YENER'in başkanlığında başkan yardımcıları, daire başkanları, üyeler, meslek mensupları, başsavcı, savcılar ve yönetim mensupları ile yabancı konuklardan oluşan bir heyetin, 30 Mayıs 2022 Pazartesi günü saat 10:00'da Anıtkabiri ziyareti ile başladı. Sayıştay Başkanı Sayın YENER,

1- Sayıştay Uzman Denetçisi, Yayın Kurulu Üyesi, kamileede@sayistay.gov.tr, ORCID: 0000-0003-4869-9394

Atatürk'ün mozolesine çelenk koyarak, saygı duruşunda bulundu ve Anıtkabir Özel Defteri'ni imzaladı.

Sayıştay Başkanlığı konferans salonunda devam eden etkinliklerden ilki, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN ve TBMM Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un da katılımları ile gerçekleştirildi. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan kutlama programı, Sayıştay tanıtım filmi gösterimi ile devam etti. Akabinde günün anlam ve önemine dair konuşmalara geçilmiş olup, sırasıyla Sayıştay Başkanı Sayın Metin YENER, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa ŞENTOP ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN konuşmalarını gerçekleştirdi.

Program süresince T.C. Sayıştay Başkanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Sayıştay arasında işbirliği için bir Mutabakat Zaptı imzalandı ve Sayıştay Başkanı Metin YENER ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Sayıştay Başkanı ve heyeti arasında; ayrıca Kırgızistan Cumhuriyeti ve Azerbaycan Sayıştay heyetleri arasında ikili görüşmeler yapıldı.

Etkinliğin son günü olan 01 Haziran 2022 Çarşamba günü Sayıştayda 30 Hizmet Yılına Dolduran Mensuplara Plaket Töreni düzenlendi. Törenin ardından "Sayıştay Başkanlığı Türk Halk Müziği Korusu" konseri ile kuruluş yılı dönümü kutlama programı sona erdi.

KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ KONUŞMALARI

Kuruluş yılı dönümü kutlama programı kapsamında Sayıştay Başkanlığı konferans salonunda gerçekleştirilen etkinlikte ilk konuşma, Sayıştay Başkanı Sayın Metin YENER tarafından yapıldı. Sayın YENER konuşmasına, öncelikle Türk Sayıştayının kuruluşunun 160. yıl dönümünün kutlandığı törene Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Saygıdeğer Sayıştay Mensupları ve Saygıdeğer Konukların teşriflerinden dolayı büyük mutluluk duyduğunu dile getirerek başladı. Sayıştay'ın 1862'de kuruluşu, 1876'da anayasal kurum haline getirilişi ve 2010'da modern bir yüksek denetim organı ve hesap mahkemesi olarak yeniden düzenlenişinin Sayıştay tarihinde üç önemli dönüm noktası olduğunu ifade eden Sayın YENER, Sayıştayın Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kamu kaynaklarının denetlenmesi ve raporlanması fonksiyonu yönüyle bir yüksek denetim kurumu, hesapların kesin hükme bağlanması fonksiyonu yönüyle de bir hesap mahkemesi olduğunu belirterek, bu çerçevede Sayıştay'ın iki temel fonksiyonu olan bir anayasal kurum olduğunun

altını çizdi. Hukuk devletini güçlendirme yönündeki demokratikleşme reformları sayesinde Sayıştay'ın kamu kaynağı kullanan her kurum ve kuruluşu denetleme yetkisine kavuştuğunu ve modern hukuk devletlerindeki yüksek denetimin tüm unsurları ve metotlarına sahip olduğunu söyledi. Yener, Sayıştay'ın tarihi ve kurumsal değerini, bağımsızlığını ve kamu yönetimi içindeki müstesna yerini koruma hassasiyeti dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN 'a teşekkür ederek konuşmasını sonlandırdı.

Program kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Prof. Dr. Mustafa şENTOP yaptığı konuşmada, devlet geleneğinin ve inancının, devletin hazinesinin kamunun malı olduğu ve dolayısıyla devlet hazinesinden harcamaların, her zaman hesap verilebilir şekilde şeffaf yapılması gerektiği esasına dayandığını vurgulayarak, Sayıştayın şeffaf ve hesap verebilir devlet anlayışının anahtar kurumu olarak 160 yıldır son derece önemli bir görevi icra ettiğini ve Sayıştayın devlete sağladığı şeffaflığın, devletimize duyulan güveni perçinlediğini ifade etti. Devletlerin hesap verebildiği, şeffaf olabildiği ölçüde milletlerinin teveccühüne mazhar olacağını belirten TBMM Başkanı Sayın şENTOP, Sayıştay mensuplarının yaptıkları görev itibarıyla devlet ve millet arasındaki bu görünmez ama güçlü bağın teminatı olduğunu vurguladı.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, 160. kuruluş yılı dönümü dolayısıyla yaptığı konuşmada, Divan-ı Muhasebattan Sayıştaya 160 yıldır güzide kurumun çatısı altında ülkeye samimiyetle hizmet veren herkesi şükranla yad etti. Osmanlının kamu reform çalışmalarının bir ürünü olarak faaliyete başlayan Sayıştayın devlet fonksiyonları içinde önemli bir yere yerleştirildiğini ifade eden Sayın ERDOĞAN, Sayıştayın mali istikrara katkı vermek üzere gelirlerin ve giderlerin kontrol altında tutulması gayesiyle faaliyetlerini sürdürerek ve her dönemde önemini koruyarak bugünlere geldiğini söyledi. Sayın ERDOĞAN, TBMM adına görev yapan Sayıştayın tüm mensuplarının üstlendikleri sorumlulukları hakkıyla yerine getirmenin gayreti içinde olduğundan şüphe duymadığını; Sayıştayın sahip olduğu birikim, kendine verilen yetkiler ve üstlendiği misyonla kamu yönetim sistemimizde gerçekten de kilit bir role sahip olduğunu vurgulayarak; Sayıştayın hiçbir kamu kurumunun rakibi veya ikamesi olmadığını, denetlediği her kamu kurumunun faaliyetlerini hukuka uygun yürütmesine rehberlik eden bir yardımcısı olduğunu dile getirdi.

KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ KAPSAMINDA DÜZENLENEN PANELLER

Etkinlik programı kapsamında, 30 Mayıs 2022 Pazartesi günü, Anayasa Mahkemesi Üyesi ve Sayıştay Eski Başkanı Doç. Dr. Recai AKYEL'in oturum başkanlığında, Anayasa Mahkemesi (AYM) Raportörleri Ayhan KILIÇ, Tuğba TUNA IŞIK, Mehmet Sadık YAMLI ve Dr. Muhammed Emin ŞAHİNER'in panelist olarak katıldıkları "Anayasa Mahkemesi Kararları Bağlamında Sayıştay ve Sayıştay Kararları" konulu bir panel düzenlendi. Oturum Başkanı Sayın AKYEL, Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri ile Anayasa Mahkemesi kararlarının niteliği ve temel ilkeler hakkında genel açıklamalarda bulunarak, Anayasal denetim bağlamında Sayıştay ve Sayıştay'a ilişkin Anayasa Mahkemesi kararlarının irdelenmesi için sözü panelistlere bıraktı. AYM Raportörü Sayın KILIÇ, Sayıştayın hesap mahkemesi niteliğine ilişkin düşünce ve değerlendirmeleri ve Sayıştayın yargısal konumuna ilişkin Anayasa Mahkemesi kararlarını kronolojik açıdan ele alarak, Sayıştayın Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunması konusundaki gelişmeleri aktardı. Sayın IŞIK'ın Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru usulü ve buna ilişkin düzenlemeler ile Sayıştay kararlarına karşı bireysel başvuru yoluna ilişkin değerlendirmelere yer verdiği sunumunun ardından; Sayın YAMLI, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göre adil yargılanma hakkının anayasal dayanakları ve ilkelerinden bahsederek adil yargılanmanın; bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkı, mahkeme hakkı, hakkaniyete uygun yargılanma hakkı, masumiyet karinesi, makul sürede yargılanma hakkı unsurlarından oluştuğunu belirterek, bu unsurlara ilişkin değerlendirmelerini paylaştı. Sayın ŞAHİNER, Sayıştay Kararları Bağlamında Mülkiyet Hakkının incelenmesine ilişkin sunumunda mülkiyet hakkı, bireysel başvuru inceleme sistematigi ve ölçülülük hususları hakkında değerlendirmelerde bulundu.

Sayın AKYEL ayrıca, Sayıştayın Türk Mali Yönetim Sisteminin sağlıklı çalışmasının teminatı ve güvencesi olduğunu, Osmanlı yönetim sisteminden divan modelinin günümüzde yaşayan tek temsilcisi olduğunu, bağımsız yüksek kamu denetimi kurumu, ilk derece hesap mahkemesi, temyize bakan yüksek hesap mahkemesi olmak üzere 3 bağımsız kurumu tek çatı altında toplayan bir örnek olduğunu vurguladı. Panel bitiminden sonra saat 20:00'da Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nde bir konser gerçekleştirildi.

Sayıştay Başkanlığının 160'ıncı Kuruluş Yılı Dönümü Etkinliğin ikinci günü olan 31 Mayıs 2022 Salı günü sabah oturumunda, Sayıştay Üyesi ve Sayıştay Eski Başkanı Seyit Ahmet BAŐ'ın oturum başkanlığında İspanya ve Portekiz Sayıştaylarından temsilcilerin katılımı ile "Yüksek Denetim Kurumlarında Yargı Fonksiyonu" paneli düzenlendi. Panelde Sayıştayların yargı fonksiyonu kapsamında, yargı mekanizmalarının yapısına, yargı-denetim ilişkisine ve yargılama sürecine odaklanan sunumlar gerçekleştirildi. İspanya Sayıştayı temsilcisi, Sayıştay yargısının kapsamının genişlemesinin pozitif ve negatif yönleri, denetimde tespit edilen hususların yargılanması ve denetim dışı Őikayetlerin yargılanması hakkında sunum yaparak, katılımcıların sorularını yanıtladı. Portekiz Sayıştayı temsilcisi tarafından da Portekiz Sayıştayının denetim ve yargı işlevlerini ve buna ilişkin örgütsel yapı ve süreçleri ele alan bir sunum yapıldı. Sunumda Sayıştayın görev ve yetkileri, örgütsel yapısı ve yönetim modeli, denetim, yargı ve savcılık mekanizmaları, yargılama sürecine Őekillendiren ilke ve prosedürler hakkında bilgi ve değerlendirmelere yer verildi.

Öğleden sonraki oturumda ise Doç. Dr. Mehmet Alpertunga AVCI'nın oturum başkanlığını yaptığı "Hesap Yargısı ve Kamu Zararı" konulu panel gerçekleştirildi. Panel kapsamında Prof. Dr. Engin HEPAKSAZ, Doç. Dr. Mustafa TAYTAK, Dr. Ömer GEDİK ve Doç. Dr. Mehmet Alpertunga AVCI tarafından sunumlar yapıldı.

Prof. Dr. Engin HEPAKSAZ yaptığı "Kamu Sosyal Tesisleri Perspektifinden Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı sunumunda, ele aldığı konuyla ilgili yaşanan sorunları ve çözümüne dair önerilerini dile getirerek, bu alanda Sayıştay raporlarına da yansıyan kamu zararı tespitleri hakkında değerlendirmelerde bulundu. Doç. Dr. Mustafa TAYTAK ise sunumunda "Kamu Zararı Kapsamında Mali Sorumluluk Müessesesi"ni ele aldı. Hesap yargısı olarak Sayıştay ve hukuki görünümü hakkında sunum gerçekleştiren Dr. Ömer GEDİK ise yorum yöntemlerinden hareketle Sayıştay'ın yargısal fonksiyonu ve bir hesap mahkemesi olarak Sayıştayın yeniden yapılandırılması hususlarını değerlendirdi. Doç. Dr. Mehmet Alpertunga AVCI, "Sayıştay Yargısında İlk Derece Yargı Yolu Çözümü ve Üst Kanun Yolları" konulu sunumunda; Sayıştay yargısı, Sayıştay yargısında yargılama usulleri ve kanun yolları, Sayıştayın statüsü ve yargılama görevine ilişkin sorunsallar, iç hukuk uygulamaları ve olasılık değerlendirmesi, ülke uygulamaları ve olasılık değerlendirmesi konularını ele aldı.